

FORBYD ATOMVÅBEN

11. maj 2022

ICAN i Danmark

Til statsminister Mette Frederiksen, udenrigsminister Jeppe Kofod, forsvarsminister Morten Bødskov og sundhedsminister Magnus Heunicke

Vi opfordrer regeringen til at gøre, hvad den kan for at forhindre en atomkrig mellem Rusland og USA og til at deltage som observatør i statspartsmødet om FN's forbudstraktat om atomvåben i Wien til juni.

Folketinget behandlede den 22 januar sidste år et forslag fra Enhedslisten og Socialistisk Folkeparti om dansk tilslutning til FN's traktat om forbud mod atomvåben, som af stort flertal af verdens lande var blevet vedtaget på FN's generalforsamling i 2017 og som trådte i kraft og blev del af folkeretten den 22. januar 2021.

På trods af en meningsmåling, der viste, at 78% af danskerne ønskede, at Danmark tilsluttede sig traktaten, blev forslaget afvist af et stort flertal af partierne i Folketinget. Man gjorde det med henvisning til, at de ni atommagter ikke havde tilsluttet sig forbudstraktaten, og at man derfor ville arbejde for ned- og afrustning i regi af FN's ikke-spredningstraktat fra 1970.

Under debatten og i et efterfølgende samråd redegjorde udenrigsminister Jeppe Kofod for de konkrete skridt til afrustning, han forud for den 10. gennemgangskonference for Ikke-spredningstraktaten ville opfordre atommagterne til at tage.

Vi blev opmuntret, da vi i forbindelse med lancering af den nye udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi kunne læse, at regeringen ville *"stemple Danmark ind i kampen for nedrustning og øget våbenkontrol"* og *"fremme tidssvarende internationale aftaler, der sænker risikoen for militær eskalation mellem lande i verden med stadig flere våben."*

Men så kom der en krig i vejen, og der er nu indgået et bredt nationalt kompromis om øgede forsvarsbevillinger angiveligt for at imødegå Ruslands trusler mod Danmarks sikkerhed.

Selv om vi mener, at USA og NATO bærer et politisk medansvar for, at krisen med Rusland er eskaleret, så fordømmer vi naturligvis Ruslands ulovlige angrebskrig og i særdeleshed landets trusler om at anvende atomvåben.

Den russiske regerings specifikke trussel om at anvende atomvåben, hvis USA og NATO overtræder en i øvrigt ubestemmelig grænse for indblanding i krigen, er en klar overtrædelse af FN-pagten, hvor man ikke må true med handlinger, der er ulovlige at føre ud i livet.

Vi frygter nu, at stormagtsrivaliseringen eskaleres til en 3. verdenskrig, der udkæmpes med atomvåben, derfor er det vigtigste at undgå yderligere eskalering.

Der er brug for direkte tillidsskabende kontakter mellem regeringerne i Rusland og USA - mellem præsident Putin og præsident Biden. Der er brug for diplomati og fredsforhandlinger, der også inkluderer det ukrainske folk, og her må Danmark bidrage mest muligt.

Stormagternes atomarsenaler forhindrer åbenlyst ikke krige, men bruges til at opnå politiske mål og eventuelt bane vej til militær sejr. Atommagternes afskrækkelsespolitik har siden 1945 været brugt som trusler og afpresning og har gjort alle konflikter og krige imellem dem farlige for alverdens befolkninger. I forlængelse af krigen efterlyser vi en debat om sikkerhed med udgangspunkt i de katastrofale humanitære konsekvenser af atomkrig.

Ruslands trussel om at bruge atomvåben har fået mange til at indse, at en verden med atomvåben er fundamental usikker og at kun et globalt forbud mod atomvåben kan forhindre fremtidige trusler.

Under folketingsdebatten i januar sidste år blev det tydeligt, at alle partierne ønsker en atomvåbenfri verden, og vi er overbevist om, at alle også er enige om at ville undgå en atomkrig. Hvis Folketinget og regeringen mener, at atomkrige ikke kan vindes og derfor heller ikke føres, så skal der handles resolut over for brug og trusler om brug af atomvåben.

Vi er enige med regering og Folketinget om, at det næste store globale forum om atomvåben – hvor også de ni atommagter deltager – er den 10. gennemgangskonference for Ikke-spredningstraktaten til august.

Derfor skal Danmark, som udenrigsministeren har lovet, lægge så meget pres som muligt på atommagterne til at tage skridt til afrustning og dermed aftale praktiske skridt til at reducere faren for atomkrig.

Som FN er indrettet, kan ingen presse Rusland og USA til atomar afrustning i øjeblikket. Danmark bør derfor tage initiativ til at samle det store flertal af ansvarsbevidste lande og foreslå, at USA og Rusland genopliver den strategiske dialog om atomar stabilitet. Man bør samtidig udarbejde en resolution, der med henvisning til atomvåbens katastrofale humanitære konsekvenser, fordømmer trusler om brug af dem – især trusler, der fremsættes for at intimidere, tvinge eller beskytte nogen aggression imod ikke-atommagter.

FN's forbudstraktat er blevet til som flertallets reaktion på, at ikke-spredningstraktaten har været frosset fast i årtier, fordi atommagterne ikke levede op til deres forpligtelser om fortsat gensidig afrustning, men tværtimod moderniserede og oprustede deres arsenaler.

Forbudstraktaten forbyder udvikling, test, afprøvning, produktion, lagring, overførsel, brug eller trussel om brug af atomvåben – og især på rund af det totale forbud også mod trusler om brug af atomvåben – udfylder den et tidligere stort hul i Folkeretten.

Vi har tidligere opfordret den danske regering og Folketinget til at følge opfordringen fra FN's generalsekretær António Guterres og den danske befolknings flertal om at tilslutte sig traktaten.

Den 21.-23. juni mødes de 60 stater, som indtil videre har ratificeret forbudstraktaten, til statspartsmøde i FN-regi for at udrulle traktatens mange artikler. Mødet foregår i Wien og dagen før har den østrigske regering arrangeret en ekspertkonference om de humanitære følger af atomkrig. Vi foreslår, at den danske regering deltager i disse møder som observatør i lighed med regeringerne i vores nabolande, Sverige, Norge og Tyskland.

Med venlig hilsen

Hasse Schneidermann
Koordinationsgruppen

Forbyd Atomvåben – ICAN i Danmark er et folkeligt samarbejde, der har til formål at oplyse om atomvåbens farlighed og arbejde for dansk tilslutning til FN's traktat om forbud mod atomvåben. www.atomvaabenforbud.nu

ICAN - Den internationale kampagne til afskaffelse af kernevåben er en koalition af over 600 ikke-statslige organisationer i mere end hundrede lande, der virker for at fremme tilslutning til FN's traktat om forbud mod atomvåben. Denne epokegørende traktat blev vedtaget i FN's Generalforsamling den 7. juli 2017 og trådte i kraft den 22. januar 2021. www.icanw.org